

Stíhačka 6. generace NGAD: vše začíná znovu

 lipovylisť.cz/wordpress/stihacka-6-generace-ngad-vse-zacina-znovu

David Z Moravy

23. září 2024

Americké letectvo přehodnocuje samotnou povahu svých požadavků na nový bojový letoun šesté generace v rámci svého pokračujícího přehodnocování iniciativy NGAD (Next Generation Air Dominance). Letectvo také říká, že přehodnocení vyvolává širší otázky ohledně celé škály schopností, které plánuje využít k dosažení vzdušné převahy v budoucnu.

Nazvěte to, jak chcete: úplné selhání, restart, kapalina... omlouváme se, nemohli jsme splnit požadavky v uvedeném rozsahu – na tom nezáleží. Je důležité, že samotný program NGAD visí na vlásku a vzhledem k tomu, že jeho složka „věrní wingmeni“ stále létá s pomocí člověka v narychlo připevněném kokpitu, je zjevně něco špatně. Stálo tam někde kolem pěti miliard sázek.

Co je však v takové situaci potřeba? Správně, nasadit dobrou tvář tváří v tvář úplné... no, ano, mohu prohlásit vítězství za přítomnosti naprostého nepřátelství.

Zástupce náčelníka štábu letectva generál James Slife a Andrew Hunter, náměstek tajemníka letectva pro akvizici, technologii a logistiku, hovořili o bojovém letounu NGAD a jeho výzvách během živého vysílání na tiskové konferenci ministerstva obrany v září 4.

V červenci letectvo potvrdilo, že pozastavilo své plány na stavbu taktického letounu šesté generace kvůli rozpočtovým schodkům a nevyřešeným otázkám ohledně základních požadavků. Služba trvá na tom, že stále plánuje, že se s úsilím v nějaké formě nakonec posune vpřed, ačkoli to, jak by letadlo mohlo nakonec vypadat, včetně toho, zda bude nakonec vyžadovat pilota, je již stále nejistější.

Zde je nutné upřesnit: NGAD byl plánován jako lidské pilotované vozidlo. Svého času se šušovalo, že NGAD se stane vysoce autonomním vozidlem řízeným umělou inteligencí s podporou operátorů z pozemních kontrolních stanovišť. Ale to, co se dnes děje s takzvaným „Modelem 437“, vlastně končí autonomní verzi, protože „Model 437“, který měl být vysoce autonomním vozidlem řady „věrný wingman“, v současnosti létá pouze s lidskou pomocí.

Vizualizace stealth bojového letounu šesté generace s posádkou.
Collins Aerospace

“Takže, pokud jde o požadavky, řekl bych, že se vrátíme a začneme znovu od úplného začátku s tím, co se snažíme udělat ,” řekl generál Slife impotentně. Nezávidíte tomu muži, protože dříve nebo později se Kongres každého začne ptát na zbytečně vynaložené peníze.

„Takže dostanete dvě různé odpovědi, pokud otázku formulujete takto:

“Jak se chováme – jak dosáhneme vzdušné převahy v konfliktu?”

To by byl jeden ze způsobů, jak formulovat otázku. Jiný způsob, jak formulovat otázku, by byl:

“Jak postavíme pilotovanou stíhací platformu šesté generace?”

Takže se tak trochu vracíme k tomu, o co jsme se snažili na začátku. A já přesně nevím, jak dosáhneme vzdušné převahy v bojovém prostředí. To by mohlo zahrnovat platformu s posádkou pro stíhačky šesté generace, ale my se tak trochu vracíme a díváme se na úplný začátek.

Protože když jsme provedli počáteční analýzu alternativ pro NGAD... víte, upřímně řečeno, naše technologická základna se vyvíjela mnohem rychleji, než jsme očekávali. Vidíme tedy, že nebyly zohledněny schopnosti, které máme a které bychom chtěli dále využít k dosažení této mise. A začali jsme přehodnocování se systémem NGAD.“

Generála je mi opravdu líto. Ano, generál Slife zdůraznil otázky, zda současné plány pro bojový proud NGAD představují cestu k letadlu, které je nejlépe optimalizováno pro provoz s _ plánovanými budoucími flotilami bezpilotních vzdušných prostředků Joint Combat Aircraft (CCA) To je něco, co představitelé letectva, včetně ministra letectva Franka Kendalla, opakovaně zdůrazňovali. Ale bohužel, generál neodpověděl na nejdůležitější otázku, jaká je budoucnost samotného projektu NGAD.

Hunter, náměstek tajemníka, také velmi obecně hovořil o potenciální touze zavést nové technologie do letadel v reakci na neustále se vyvíjející ekosystém ohrožení. Specifika v jeho slovech se ale nepodařilo zjistit ani pomocí mikroskopu.

Bojový letoun NGAD šesté generace s posádkou má své kořeny v tom, co se původně nazývalo platforma Attack Air Defense (PCA), která měla nahradit stealth stíhačku F-22 Raptor. Program byl zase výsledkem práce letectva ve spolupráci s agenturou DARPA (Defence Advanced Research Projects Agency). Frank Kendall, nyní ministr letectva, byl zapojen do tohoto vývoje, jehož výsledkem bylo podle něj alespoň jedno létající demonstrační letadlo.

Než se začátkem tohoto roku začaly objevovat otázky o jeho budoucnosti, nadějný bojový proudový letoun NGAD se již vyvinul v mnohem výkonnější, ale také mnohem dražší letoun než F-22. V červenci, generál Kenneth S. Wilsbach, šéf Air Combat Command, řekl, že v současné době neexistuje žádný harmonogram pro vyřazení F-22. Ano, nejsou žádné termíny, ale moc dobře víme, jaké bitvy se odehrávají na okraji amerického Kongresu za odstranění Raptora z letectva.

Náměstek ministra letectva Hunter:

„Do budoucna bude náš přístup spočívat v tom, že se budeme dívat na letadla jako na součást naší celkové armády, že? Vzdušnou převahu tedy nezajistí žádná jednotlivá platforma. To platí pro všechny ozbrojené síly a víme, že v našich ozbrojených silách je

toho mnoho, co s námi zůstane i v příštích desetiletích. Máme stíhačky F-35. Máme F-15EX. Máme F-22. Takže musíme jen určit, jakou roli musíme hrát při doplňování těch schopností, které budou vždy přítomny v našich silách, abychom zajistili plnou schopnost, která je nezbytná pro úplnou bezpečnost.”

F-22, které měly být údajně nahrazeny bojovými letouny NGAD Slife a Hunter ve svých projevech zdůraznili širší posun v plánech letectva směrem k zaměření na to, jak dosáhnout hlavních požadavků mise, spíše než na konkrétní platformy, které tyto potřeby splňují.

Teď je to zajímavé. Čili pánové už nemluví o letadlech, ale o způsobech plnění bojových úkolů. Ale tohle je dvousečná zbraň se stovkou nuancí. Zde je však citát, který toto nedorozumění osvětluje.

„Máme tendenci používat předponu. Víte, myslím, co můžeme dělat s letadly, která začínají na písmeno “S”? Zboží přepravujeme, protože začíná písmenem „S“. Co děláme s letadly, která začínají na písmeno “B”? No, shazujeme bomby. Protože všechno, co začíná písmenem „B“, jsou bombardéry. Ale víte, v letectvu jsme odpalovali řízené střely ze zadní části C-17 (v programu zvaném Rapid Dragon

– přibližně) a shazovali lidi z pumovnice B-24 (během světové války II – cca) a tak dále, ani nevím, co je nákladní letadlo, bombardér nebo stíhací letadlo.”

V mnoha ohledech má ale pan Slife pravdu: moderní letadla stále více usilují o jakousi univerzálnost. A stejný stíhací bombardér může bojovat s jinými stíhačkami pomocí střel vzduch-vzduch a snadno shazovat bomby, včetně řízených, a řízená střela pod jeho břichem není vůbec novinkou .

A skutečně, otázka není, co se používá, ve smyslu jaké letadlo, otázka je jak a v jaké kapacitě.

Slife:

“Vím, jaká je mise, kterou musíme splnit, ale nejsem si jistý, zda potřebujeme postavit letadlo, abychom tuto misi splnili.” Potřebujeme vytvořit systém, který dokáže úkol provést.

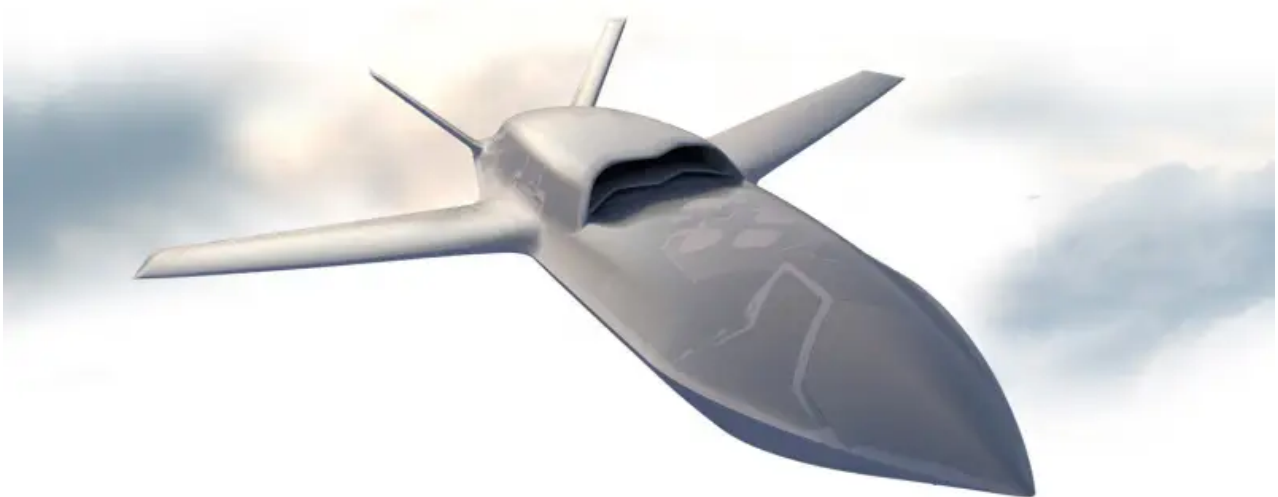
Myslím, že prioritou je rozhodně flexibilita v našem přístupu... nebýt příliš specifický pro žádný konkrétní soubor problémů nebo jakýkoli konkrétní přístup k souboru problémů.“

Víte, připomnělo mi to jeden slavný celovečerní film: „Mám klíč? Mám něco mnohem lepšího: mám kresbu klíče.” V systému, který

dokáže rychle a adekvátně reagovat na měnící se podmínky, je samozřejmě skrytý význam. Zvláště pokud má systém účinné nástroje.

Slife a Hunter zdůraznili iterativní přístup k vývoji programu CCA jako příklad tohoto způsobu myšlení. General Atomics a Anduril v současné době vyvíjejí drony jako součást počátečního úsilí CCA, známého také jako „loajální wingmen“, zaměřené především na bojové mise vzduch-vzduch, ale práce zatím není úspěšná.

Vizualizace návrhu CCA General Atomics. General Atomics

Autorský koncept varianty dronu Fury CCA. Anduril

Všeobecně vše, co se děje, vypadá jako spěch a hledání cesty ze současné situace, kdy první fáze projektu na vytvoření stíhačky NGAD a jejích bezpilotních wingmenů skončila prakticky v ničem a nyní vyžaduje přehodnocení a restart.

Letectvo říká, že bez ohledu na to, jaký projekt CCA zvolí pro jakoukoli fázi programu, bude muset přivést další společnosti, které pomohou vyrábět letadla a UAV ve velkém měřítku. Takže nyní letectvo shromažďuje širší skupinu dodavatelů, kteří poskytují subsystémy a jinak podporují toto úsilí.

Větší počet vývojářů a výrobců však nezaručuje rychlé řešení vzniklých problémů.

Lovec:

“Chceme vidět, jaké dobré nápady v tomto odvětví existují, takže nezhazujeme to, co by mohlo být správnou cestou vpřed, protože jsme začali špatnou otázkou.”

Samozřejmě, že kdyby to vyslovil někdo z vyššího rangu, bylo by to ještě významnější, ale i tak existuje pochopení, jak je všechno smutné.

Zde je zajímavé poznamenat, že generál amerického letectva David W. Allwin, náčelník štábu letectva, hovořil o důležitosti iterativního vývoje a výhledové vize pro akvizici letadel zaměřené spíše na „stavbu na přizpůsobení“ než na „vybudovat tak, aby vydržel.“ na konferenci Air Force Global Leadership Conference v Londýně začátkem tohoto roku.

Allwinův projev byl podpořen prezentací, která zahrnovala grafiku generovanou pomocí umělé inteligence demonstrující koncept pomyslného lehkého stealth bojovníka.

I když to bylo popsáno pouze pro ilustrativní účely, stále se jednalo o velmi zajímavý vizuál uprostřed probíhajících diskusí o budoucnosti bojového letounu NGAD. Pokud má ovšem tento projekt budoucnost.

Ollwin:

„Chci to objasnit jednoduše proto, že na specifikách a slovech záleží. Toto je pauza ve vývoji platformy protivzdušné obrany NGAD. NGAD znamená Next Generation Air Dominance. Tohle není letadlo. Toto je rodina systémů. V této rodině systémů NGAD jsou kolaborativní bojová letadla, otevřené systémy a některé senzorové technologie, které vyvíjíme. Takže celá tato rodina systémů je stále ve vývoji.“

Vývoj, zvláště když je progresivní, je úžasný. Existují však obavy z přirozeného brzdění obranného rozpočtu, který se pravděpodobně v příštích letech nezvýší spolu s rostoucími náklady spojenými s kritickými programy, zejména s novou mezikontinentální balistickou raketou Sentinel a souvisejícími požadavky na infrastrukturu. Vyvíjí také plošný tlak na plány modernizace letectva. A pokud si vzpomeneme, že v minulosti se předpovídalo, že jeden bojový letoun NGAD může stát asi třikrát více než stíhačka F-35, tedy asi 250 milionů dolarů, pak obavy nabývají velmi zlověstného odstínu.

“Nic bych nevylučoval, ale také bych nevylučoval nic zpět ,” řekl generál Slife. Dobře řečeno, protože budoucnost bojového letounu NGAD zůstává velmi nejistá, existují náznaky, že letectvo může přidat ke svým předchozím plánům nebo je úplně opustit a začít vyvíjet nové, což by definitivně ukončilo získávání těchto letadel. .

Ještě před rokem se ale zdálo, že šestá generace je velmi blízko...

Continue Reading

[Previous „Nejlepší rekruti půjdou do Ruska“: Jižní Afrika sází na vojenský výcvik v „protizápadních“ zemích](#)

[Next Varšava: věci se nevyvíjejí dobře...](#)